

BUNUL ECONOM

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România 15 franci.

ORGANUL

„Reuniunii economice în Orăștie“
Apare în fiecare Sâmbătă

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifa, cu prețuri moderate
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

STAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI la Români din Ungaria.

Dacă vom deschide istoria, adică cartea trecutului, sau dacă vom fi cu convenită băgare de seamă la cele-ce se întâmplă înaintea ochilor noștri, vom afla, că în cele din urmă tot aceia au fost biruatori, tot aceia au dat mai cu înlesnire înainte, cari au avut mai multă învățatură. Astfel și poporul nostru român, numai așa va putea ajunge la zile mai bune, ba numai așa va putea păstra mult-puținul, ce are astăzi, dacă va ținea paș în ale învățaturii cu popoarele conlocuitoare în țară.

Drept-aceea va fi bine să cunoaștem starea de acum a învățămîntului nostru peste tot, pentru a vedea cât am dat înainte față cu trecutul și ce este de făcut în viitor.

În cele-ce urmează, voi arăta deci, care este numărul tinerilor Români la feluritele școale din Ungaria după conscripția oficioasă, publicată de minister pentru anul 1898.

I. Universități și Academii.

La cele 2 universități (școli înalte, peste gimnasilor) din Budapesta și Cluj, politechnicul din Budapesta și cele 10 academii de drepturi, au studiat în anul 1898 cu totul 281 Români și anume:

a)	In drepturi	198
b)	« medicină	43
c)	« filosofie	24
d)	« tehnică	11
e)	« apotecari	5

laolaltă 281

II. Teologie și Preparandii.

Pentru preoție s'au pregătit în acest an cu totul 252 Români, anume

a)	la seminarele gr.-or. .	129
b)	« seminarele gr.-cat. .	86
c)	« seminarele rom.-cat. .	22
d)	« universit. din Pesta .	15

laolaltă 252

Ear' pentru cariera de învățatori

s'au pregătit cu totul 669 tineri Români, anume:

a)	la preparandiile gr.-or.	319
b)	« preparandiile gr.-cat.	227
c)	« preparandiile de stat	106
d)	« prepar. pentru fete	17

laolaltă 669

III. Gimnasilor și reale.

La cele 162 școale gimnasilor și 32 școale reale din Ungaria, aflăm în anul 1898 cu totul 3100 studenți Români și anume la gimnasilor 2813, ear' la școalele reale 287. Din numărul total de 3100 studenți, 1463 studiază la școalele românești ce le avem, anume 879 la cele gr.-cat. și 584 la cele gr.-or, ear' restul este înscris la școalele străine.

IV. Școale speciale.

La școalele speciale am avut cu totul 396 elevi Români, anume:

1.	In școalele militare . . .	51
2.	« « economice	72
3.	« « pentru industriași	16
4.	In școalele comerciale . . .	152
5.	« « pentru pictură și desen	3
6.	In așezămintele filantropice	49
7.	In diverse cursuri speciale	35

cu totul 396

Numărul ucenicilor Români la școalele pentru meseriași au fost 3040, ear' la cele comerciale 125, cu totul de ci 3165.

V. Școale populare.

Școalele populare au fost cercetate de 292.730 Români, dintre cari la școalele de stat au fost 17.753, ear' ceialalți la școalele confesionale și comunale.

Urmează din aceste cifre, că numărul elevilor Români a crescut frumos față cu trecutul și că creșterea numărului este cu deosebire mare la acel fel de școale, unde avem școalele

noastre proprii românești. Dar' urmează din aceste cifre și aceea, că în proporție străinii cercetează în mai mare măsură școalele, ca și Români. Putem deci spune, că se simte o îndreptare față cu trecutul și datorința noastră e a stării în viitor și mai mult pentru lăfirea învățămîntului la oamenii noștri.

DR. IOAN MIHU

Pentru cei-ce se doresc la America.

Români noștri au fost până-acum în punctul acesta, oameni cumiți. Nu și-au prea luat catrafusele spre vestita America. În timpul din urmă însă auzim că s'au aflat câțiva mai »curagioși« pe la Sebeș, pe la Pianuri și Apolduri, cari au vândut ce au avut și au plecat. Pentru cei căror le-ar mai sta mîntea la așa-ceva, dăm în cele următoare scrisoarea pe care un măestru dus dela noi a scris-o foii »Budapesti Hirlap« (6 Iunie) din Pesta. El scrie din New-York următoarele:

»Vreau să fac luători aminte pe soții mei rămași acasă, că se nu-și închipuiescă America aceasta ca un astfel de raiu, precum mulți și-o închipue. E drept că aici e introdus timp de 8 ore de lucru pe zi, e introdus votul universal (adecă fiecare om, bogat și sărac, are drept de alegător, cum e aici la noi în biserica gr.-or.), dreptul de întrunire, scutiri de dare, libertate e destulă, dar' nu este ce e mai de lipsă industriașului: nu este de lucru! Și și dacă e, ești cuprins numai pe vreme scurtă, și nu este branșă în care să ai lucru anul întreg. Plățile pentru lucru sunt aproape numai așa mari ca în Pesta, deosebirea e numai că asta în bani de-ai noștri e de două ori atâta. E bine să cruți 40 de dolari și să-ți schimbi acasă în 100 floreni, dar' cum, dacă cei 7 ani slabi înghit pe cei 7 grași!. Lucrurile aici numai priincioase nu sunt pentru imigrați, (pentru cei-ce vin din alte țeri). Vă spun foarte drept, că sunt multe sute, ba mii de inși, care s'ar întoarce bucuroși acasă, dar' abia au de-ajuns să trăiască, dar' n'au bani de drum!

Este aici în New-York un prea frumos parc (loc de primblare printre pomi și verdeață). Cel-ce cercetează acest parc, vede și crede starea muncitorilor aici! În acest parc sunt reprezentate doar' toate popoarele lumii! Vezi aici oameni, cari acasă prin sîrguință ajunseseră la înălțimi, și venind aici se ved' fără nici un sprigin. Șed toată ziua în stare de plâns pe cele bănci ale frumosului parc, spitalul lor. Poartă hainele de salon

ce și-le aduseseră de acasă, și și acelea toate tocite acum. Cele de toate zilele s'au gătat de mult.

Cunosc un baron bătrân, care aici e lucrător la făcut de săculețe de hârtie; un fost notar public, care aici jilue toată ziua la scânduri la un măsar; un magistrul postal care e — ștergător de tăiere la un hotel. Printre ei se află și un proprietar de moară de abori, care lucrează în o fabrică de drot, ca ziler; un comisar de finanțe care face la perii; un cassar de bancă, care aici e vînzător de foi pe uliți, pe creștaril. Chiar și milionarul dela Bacica, lucrează aici ca ziler.

*

Ear' mai nou, chiar zilele astea, toile din America publică știri îngrozitoare despre starea străinilor rătăcitori pe acolo.

Numai în New-York, spun ele, sunt mai mult ca 75.000 de lucrători, dintre cari cei mai mulți vagabondează cu toată familia după ei pe uliți, căutând înzadar ori-ce fel de lucru. Pe nenorocții i-a amăgit în noua lume nădejdea, că la facerea trenului subteran (pe sub pământ) pe sub New-York, vor căpăta lucru. Și nu capătă, pentru-că la acele lucrări, se iau întâiu lucrători din New-York, apoi Americani și numai întru-cât acestia nu ajung, se primesc și Europeni.

Și numărul străinilor ce imigrează crește într'una, mai ales mulți vin ca nici-odată din Austro-Ungaria, Italia, Rusia și Germania. Din 1 până în 31 Ianuarie au descălecat ăstan pe țărmii Americii de Nord 120.000 de străini!

Mai multe societăți de lucrători americani moșneni, au înaintat guvernului cereri să iee măsuri pentru a împedeca acest potop de străini.

*

Și totuși mai sunt ușor crezători, cari se doresc acolo, amăgiți de vorbele unor agenți fără inimă, pentru a-și cheltul puținul ce-l au, pentru dusul peste cele mări.

AGRICULTURA

Mașinile în economie.

Folosul mașinilor în economie nime nu-l trage la îndoială. De aceea în timpul din urmă unele lucrări economice au început a se face aproape numai cu mașini, s. p. îmblătitul și cernutul spicoaselor, cari odinioară se făceau numai cu migăloșii îmblăcii și cu ciurul simplu.

Când s'au ivit pentru întâiași-dată mașinile de îmblătit și de cernut, toți plugarii erau în contra lor; dar' unii mai îndrăsneți cu cercat și pe urma lor alții, și vîzînd că sunt foarte folositoare, după timp de 20—30 ani ele s'au introdus de-arîndul în toate satele noastre.

Acum a venit rîndul altor mașini: de sămănat, de săpat, de secerat, de cosit, de strîns fînul, de tăiat nutreț,

de ales grăul pentru sămănat, de sfirmit, grape de fînațe, ș. a. multe. Unele din acestea încă sunt introduse în multe comune de-ale noastre, s. p. mașinile de sămănat și săpat cucuruzul, de tăiat nutreț și de ales grăul (trierul). Celelalte însă abia rîsbesc unde și unde, deocamdată mai mult de probă. Și e rău că introducerea lor se face prea pe încetul, ceea-ce ne ține în loc și ne pricinuește multe pagube. Întru dovedirea acestei zise, se aducem astă-dată numai o pildă, descriind pe scurt folosul mașinei de sămănat.

Sămănînd cu mîna se împrăstie sîmîntă cel puțin cu a treia parte mai multă decît sămănînd cu mașina. Cu chipul acesta în unele locuri se adună sîmîntă prea multă, în altele rîmân goliști, și peste tot se face pradă cu grăunțele. Din mașină grăunțele cad potrivit, la depărtare anumită, și sunt îngropate la afunzimea cea mai priincioasă nu numai pentru a putea rîsări, ci și pentru a fi scutite de uscăciune și de a fi mîncate de paseri. S'a dovedit mai departe, că grăul sămănat în rînd dă aproape a treia parte la sută mai multe și mai frumoase grăunțe, astfel de holde cad numai tare arareori, și nu se molipsesc de tăciune.

Toate aceste adevărate fiind, se vedem ce economie se poate face numai din sămănatul grăului. Sî zicem că un sat are sî samene cu grău 1000 de jugere. Sămănînd cu mîna vor fi de lipsă cam 8000 de ferdele de grăunțe. Sămănînd însă cu mașina vor fi de ajuns cel mult 6000 ferdele, și 2000 ferdele se pot cruța. Dar', fiindcă din sămănatul revărsat și potrivit, de obicei se ajunge și la un seceriș mai mînos, care încă se poate calcula cam la 2000 ferdele grăunțe, eată că ne-am putea deschide un isvor prețios de câștig cu ajutorul mașinilor de sămănat.

Ce e drept însă mașinile nu sunt chiar ieftine și oamenii singuratici rar le pot cumpăra. Dar' ce nu pot scoate la cale singuratici, pot tovărășiile. Cu o mașină cumpărată de tovărășie pot sămăna atîția oameni, ca în timp de trei ani se se poată scoate cu dobîndă banii dați pentru ea, ear' pe viitor cei întovărășiți se lucre cu ea, așa zicînd în cinste, făcînd totodată frumoase câștiguri.

Infînțați deci tovărășii agricole și cumpărați mașini de sămănat.

ROMUL SIMU

După comasare.

(Urmare.)

D. Plantele industriale.

Plante industriale numim plantele cari le cultivăm în scopul industriei, precum: cânepa, inul, hameiul, rapița ș. a. Productele acestor plante în mare parte le facem marfă de țîrg; ne dau mari foloase, în schimb însă ne și cer mari cheltueli de întreținere. Cultura hameiului mai cu samă fiind foarte anevoioasă și costisitoare, ear' rapița rîsplătește bine numai cultivată pe mari întinderi.

Ne vom mărgini numai pe lângă a arăta, cum se cultivă cânepa și inul, plante obicînuite și folosite în industria noastră casnică.

1. Cânepa.

Cânepa dă plugarului nostru prețiosul material din care se fac pânzăturile de casă, rufele de schimb ș. a., lucruri ce le sîvîrșește o bună gospodină pe timpul, cînd nu e ocupată la munca câmpului.

Cânepa iubește clima moale și pămînturile de orz bine gunoite. Locul se desfundă și se pregătește bine prin cel puțin 2 arături. Sîmînta o dăm cu mîna înaintea grapei, în luna lui Maiu. Ne trebuie aproape 3 hectl. la juger. Din sîmîntă rîsare cânepă de vară și cânepă de toamnă. Cânepa de vară o smulgem mai de vreme, îndată-ce i-s'a uscat floarea; cânepa de toamnă, care produce și sîmînta, o recoltăm mai în toamnă. Dacă sămîntura de cânepă a fost destul de deasă și firele cânepii de vară și de toamnă au eșit de o potrivă groase, le smulgem deodată, pe cînd se scutură floarea. Apoi le legăm mînuși și le punem să se usuce. La vremea sa urmează a se face topitul, uscatul, melițatul fuiorului și celelalte lucruri mai departe.

Sîmînta de cânepă, pentru cazul că cânepa de vară și de toamnă s'a smuls de-odată, o recoltăm din păhuiu de cânepă cultivați în cucuruziște. În vremea din urmă s'au făcut și la noi încercări cu introducerea cânepii italiene, un fel de cânepă mai spornică și mai bună în fuior ca cânepa noastră. Încercările au isbutit foarte bine. Reuniunea română de agricultură din Sibiu ne face în privința introducerii acestei cânepii toate înlesnirile.

Se zice că de cînd industria mare de pânzături cu introducerea bumba-

cului a luat un avânt puternic, cultura cânepei nu se mai plătește. Adevărul este, că lăzile pline de pânzături de casă sunt fala femeii harnice. Giolgiurile moi de fabrică moleșesc pelea, moleșesc inima, moleșesc năravurile oamenilor, stări de cari se ne ferească D-zeu pe țeranul nostru.

2. Inul.

Inul se face cu deosebire bine în apropierea mărilor și la poalele munților, în climă umedă. (Locuitorii »Țerilor-de-jos« îl cultivă pe o scară întinsă, și-l prelucrează în pânzături de mare preț).

Din sămânța inului se face »uleul de in«, grăsimea bucatelor noastre de post.

Inul isbutește foarte bine după trifoiuri și în rupturi de țelină. Arăturile de toamnă le extirpăm primăvara și sămănam sămânța înaintea grapei, 2 hl. la jug. Sămăntura la vremea sa se plivește. Apoi urmează recoltatul, uscatul, baterea seminței, topitul și celelalte lucrări mai departe.

3. Hameiul.

Această plantă industrială trebuie toare la fabricațiunea berei, fiind prea puțin cunoscută în plugăria poporului nostru, nu vom stărui asupra telului cum se cultivă. Cu atât mai virtos, că lucrările de întreținere sunt foarte anevoioase și costisitoare. Cine vrea totuși să facă încercări și are pământ potrivit, bani și brațe de muncă în deajuns, n'are decât să se pună la înțelegere cu o reuniune de agricultură și va primi îndrumările de lipsă.

(Va urma.)

ISIDOR BLAGA

INSOȚIRI, TOVARĂȘII

II.

Magazinele de bucate ca însoțiri comerciale.

(Urmare.)

Cuprinsul rugării către tribunal poate fi stilizat cam astfel:

On. tribunal regesc, ca judecătoria comercială și încredințată cu improcolarea firmelor!

Subscriii membri ai direcțiunii ne permitem a vă așterne pentru aprobare statutele însoțirii de... alcătuită conform legii la 190... în comuna N. și totodată ne permitem rugarea și pentru improcolarea firmei, justificându-ne rugarea cu următoarele:

1. Sub /. alăturatul conspect al membrilor, adeverește hotărîrea membrilor cari pe

basa de întovărășire permisă de lege s'au oferit și s'au înscris ca membri.

2. Sub // alăturatul proces verbal adeverește primirea unanimă a statutelor însoțirii în adunarea constituantă și totodată arată și lista membrilor direcțiunii și ai comitetului de supraveghere aleși în această adunare generală.

3. Aclusul sub. /// cuprinde cele două exemplare de statute redactate după îndrumările cuprinse în §. 225 al legii com.

Dat în..... la... Cu tot respectul N. N., N. N. ect. — membri ai direcțiunii.

(Toți membrii direcțiunii subscriu această rugare).

Din afară pe rugare facem rubrul regulat.

Amendouă exemplarele de statute se subscriu de către presidentul, notarul și cei doi verificatori din adunarea generală.

Rugarea o subscriu toți membrii direcțiunii și încă conform §-lui 227 din legea com. »sau subscrisă cu mâna proprie la tribunalul competent sau în formă autentică să fie înaintată«.

Adecă sau toți membrii direcțiunii se duc în persoană la tribunal și când dau rugarea la protocolist acolo o subscriu, sau apoi își autentică subscrierile la notarul public, dar' și aici trebuie ca personal să se ducă fiecare membru al direcțiunii.

La rugare trebuie să alăturăm:

1. *Conspectul membrilor.* Legea com. când dispune prin §. 226 prezentarea conspectului membrilor, nu spune hotărît că să fie prezentate subscrierile proprii sau numai un conspect alfabetic. De aceea unele tribunale pretind și subscrierile originale, pe când altele se îndestulesc și numai cu conspectul alfabetic. Pentru încunjurarea neplăcerilor e bine dacă se alătură și coala (sau coalele cusute) cu declarațiile și subscrierea originală a membrilor și apoi și un conspect alfabetic.

2. *Procesul verbal* (protocolul) autenticat în regulă.

3. *Statutele* în două exemplare. Procesul verbal și statutele trebuie să aibă unul și aceleași dat, pe când lista membrilor poate data și de mai târziu.

Taxe de timbru deodată cu înaintarea rugării pentru improcolarea firmei sunt a se solvi:

1. Pentru improcolarea firmei 2 fl.
2. Pentru improcolarea statutelor 10 fl.

3. Pentru improcolarea membrilor direcțiunii, de fiecare membru câte 5 fl. — câți membri ai direcțiunii sunt

câte atâția 5 fl., deci lipim un timbru de 10 fl. și atâtea de câte 5 fl. câți membri ai direcțiunii sunt pe rugarea către tribunal! Cei 2 fl. pentru improcolarea firmei îi alăturăm în bani gata. Pe rugare apoi mai punem timbrul regulat de 50 cr.

Pe procesul verbal de fiecare coală câte 50 cr. timbrul pe statute (ambe exemplarele) și pe lista membrilor, de fiecare coală timbru de câte 15 cr.

După ce am împlinit toate aceste formalități și după ce firma a fost improcolată și statutele aprobate, însoțirea există de fapt ca persoană juridică, și atunci apoi își poate începe activitatea în toată regula: poate aduna părțile dela membri, poate primi definitiv membri, direcțiunea își poate începe activitatea.

În chipul acesta am spus pe scurt cum avem să înființăm magazine de bucate și ca reuniuni de binefacere și ca însoțiri de comerț.

Acum vom atinge în câteva cuvinte *organizația* magazinelor și apoi *administrarea* (purtarea socoților).

(Va urma)

V. C. OSVADA

POMĂRIT

Calendar.

In grădina de pomi. Proptește pomii și altoii, ce încă nu i-ai proptit până acum. Cioantă crescăturile de prisos, ivite pe trunchiu. Udă apoi cât mai adeseori sara și dimineața îndeosebi altoii și pomișorii răsădiți în această primăvară. Desnoadă legăturile, ce amenință altoii cu sugrumare, și-i leagă apoi mai slobod.

Ungeți cu ceară de altoit ranele decoperite ale altoilor. Curățiți toate odraslele pădurețe de pe trunchiul altoilor. Legați altoii și pomii slăbuți de pari Stîrpi omidele și gândacii. Săpați în giurul pomișorilor, ca să nu-i umplă buruenele.

Să gunoim pomii vara!

Toți pricepătorii în ale pomăritului sunt de părerea, că timpul cel mai potrivit pentru gunoarea pomilor este dela mijlocul lui Iulie până la mijlocul lui August. În timpul acesta se formează mugurii de roadă pentru anul următor, și ei au să fie cu atât mai mulți și mai bine desvoltați, cu cât pomul a fost mai fără cruțare gunoit.

Zama de gunoiu, materiile din privăzi amestecate cu apă, ș. a. îngrășeminte în stare curgăcioasă au înriurirea cea mai priincioasă asupra pomilor.

Gunoirea însași se face astfel, că departe de trunchiu, acolo unde slujesc vârfurile ramurilor se sapă de jur împrejur un șanț, cel puțin de 30 cm. adânc. Dacă împrejurul pomului e țelină, aceasta se taie cu grije în bucăți mari regulate, cari se pun la o parte. După-ce s'au vârsat în șanț materiile numite, se aruncă pământul scos și peste el se așează gliile, astfel că prin gunoirea din vorbă cositul și peste tot întrebuințarea locului să nu fie împedecată.

Incerările făcute cu acest mod de gunoie au fost cu prisos răsplătite prin roade bogate. Și cei-ce au făcut odată probe, negreșit își vor face obiceiul din gunoirea pomenită.

De altfel gunoirea din vorbă se poate face în ori-ce timp, afară de toamnă.

LEGUMARIT

Calendar.

Sămănați și în această lună salată și ridichi timpurii, dar' mai ales fasole de araci, pentru ca să aveți cu ce întâmpina trebuințele de iarnă. Sădiți curechiu, ceapă, cărălabie iernatice și patlagele. Răriți morcovii și părăngeii, și pliviți buruienile cu rădăcini cu tot. Culcați la pământ foile aiului (usturoiului) ca să nu facă semântă. Udați din greu legumile dimineța și sara. Scormoniți pământul dintre legumi câte-ori se îmburuenează și se întărește. Cruțați aricii, broaștele, șopârlele și paserile atât de folositoare grădinei.

HIGIENĂ

(Urmare din nr. 17).

Înghițirea.

Sub »înghițire« înțelegem călătoria pe care o face bucata masticată, din gură până în stomac. Bucata mestecată în gură cu salivă (scuipată), e împinsă de limbă în faringe (înghițitoare). Partea din jos a faringelui se împarte în 2 canale (țevi), una prin care intră aerul în plămâni, așezată în partea dinainte a grumazului, și alta în dosul ei numită »esofag«, prin care se duc mâncările în stomac. Țeava dinainte (pentru răsufare) e acoperită cu un ventil (»limburuș«) care nu îngăduie să scape mâncările în această țeavă, ci să lungească toate prin cea despre spinare în stomac.

Digerarea (mistuirea).

Stomacul omului e un sac în

forma unui cimpoi, care are două deschizături, una deasupra, în stânga, în legătură cu esofagul, și alta în dreapta, care duce în intestine (mațe). Stomacul e care ocârmuește așa zicând întreg organismul (mașinăria) omului, pentru-că dacă el se simte rău, omul întreg suferă. El prin două lucruri preface mâncările înghițite în o materie nici tare nici fluidă, din care apoi părțile nutritoare sunt supte și duse în sânge spre a slugi la nutrirea corpului. Aceste două lucruri sunt mișcarea lui într'una până se golește, și isvorirea din pereții sei a sucului gastric (poporul îi zice »venin«) care e fluid și slugește la mistuire.

Stomacul se strânge într'una, odată de-alungul, altă-dată de-alat, prin urmare el se îngustă, apoi eară se lărgeste, și așa mâncările sunt împinse în el încoace și încolo, și se mestecă cu suctul gastric care desface și preface mâncările.

Tot pécuarul știe, că stomacul mielului încheagă laptele, acest cheag nu este altceva decât »suctul gastric« uscat. Că acest suc prelucră mâncările în stomac, s'a dovedit întâi la 1825. Eată cum:

Un vânător din Canada (America) a căpătat din apropiere o descărcare de pușcă pe stomac. S'a stricat o parte a foalelui. Omul nu a murit; rana i-s'a vindecat, însă i-a rămas gaură în foale care intra în stomac. Această gaură a trebuit să fie astupată cu un dop măiestrit, ca să nu curgă mâncările din stomac.

Medicului, care l'a vindecat, i-a venit în minte să-l iee pe bolnav de servitor, ca să poată priveghia felul lucrării rânzei bolnavului. Ii dădea de mâncare bine, apoi după un timp scotea dopul și slobozia stomacul, și așa a putut urmări paș de paș mersul mistuirii. După asta s'au făcut probe nenumărate cu animale și de atunci știm că acest suc gastric (»veninul« poporului) digerează mâncările, la toate animalele, ca și la om.

Omul, care cu dinții a măruntat mâncările, mistue mai iute ca de pildă șerpilii, cari nu mestecă cu dinții, ci înghit prada lor întreagă. Așa șerpilii cei mari din America înghit câte un vițel, căprioară și altele. Dară și în stomacul șerpilor nostri, cari sunt cu mult mai mici, poți afla câte un șoarece, o broască, care apoi stau zile și săptămâni

întregi în stomacul șerpelui, până se poată fi mistuite. În vremea asta șerpilii sunt greoi, împrejurare folosită de oameni spre a-i ataca și omori, neavând ei atunci putere de apărare.

Prin probe făcute s'a dovedit, că nu toate mâncările stau asemenea de lungă vreme în stomac. Așa peștele proaspăt, fript, este care se mistue mai iute ca ori-și-care carne, apoi vine carnea dela hoare. Laptele nefert mai ușor ca cel fert. Unsoarele stau timp mai îndelungat în stomac. Păstăioasele se mistue ușor, dar' numai dacă coaja lor învelitoare e crepată, altcum pot trece sănătoase prin trupul omului.

Nu poți afla doi oameni, cari să fie la fel făcuți, ci precum între puterea musculară a țeranului și a orășanului este deosebire, așa este și între puterea de mistuire a stomacurilor lor. Mâncări, ce sunt prea grele pentru orășeni, sunt adesea ușoare pentru țerani, și din contră ce mistue orășenii ușor, poate strica stomacul țeranilor.

Acest conducător al vieții omenești, stomacul, nu poate să lucreze nici el într'una bine, ci lucră și rău, dacă nu se află sănătos. Neputând însă să spună că e bolnav, însărcinează pe prietena sa, limba, să arate starea lui, și să-l lase în pace, să-l cruțe cu lucru, că de nu, se revoltă și-i trânteste napoi ori-și-ce i-a dat.

Lucrul stomacului merge bine, dacă omul după mâncare face mișcare. Lucru greu îndat după mâncare, îngreunează mistuirea. Ba și lucrarea cu mintea îndată după mâncare e nesănătoasă.

Dacă au stat 3—4 ore în stomac, mâncările au fost în parte mistuite, și intră în intestine (mațe), unde se continuă și sfrîșește mistuirea lor

DR. ST. ERDELY.

MESERII

Măcelăritul.

Între meseriile cele mai bănoase se numără măcelăritul, sau după nemție: fleșeritul. Chiar și la sate această meserie este aducătoare de bun câștig; în orașe însă ea este una din cele mai bine răsplătite. Nu arare-ori trag folos mare din această meserie aproape sate întregi din giurul orașelor, cum s. p. se întâmplă cu locuitorii comunei Poplaca de lângă Sibiu, cari în cea mai mare parte taie vite: boi, vaci, bivoli, oi, porci

ș. a. și carnea, unsoarea, peile, etc. le desfac în piața Sibiului. Cei mai mulți Poplăceni (toți Români) au să multămească acestei meserii traiul vieții lor; unii și-au făcut stare frumoasă. Și tot ei fac că locuitorii Sibiului capătă carne cu preț mai scăzut. Tinerii, ce îmbrățișează această meserie, trebuie se fie tari și sănătoși. Se primesc la învățatură de regulă pe patru ani. Ca feciori sau calfe, tinerii sunt bine plătiți. Cei grijitori își adună bani, cu cari se poată începe meseria, chiar și fără ajutor din partea părinților.

Intre măcelari se numără și așa numiții sălămari, cari în timpul iernii se indeletnicesc cu facerea de sălamă. Aceștia au trebuință de capital însemnat pentru începerea meseriei. Calfele însă sunt bine plătite. Chiar și zilerii întrebuințați în sălămării au plată destul de bună.

Școală de arte și meserii în Arad. În Arad s'a înființat de câțiva ani o școală de arte și meserii, la care elevii învață multe lucruri bune și care bine li-să răsplătesc în viață.

Acum că suntem la sfârșitul anului școlar, indemnăm pe părinții cu copii potriviți, să se gândească asupra lucrului și să-și trimită cât de numeroși fiii să învețe în atari școli meserii mai alese, mai bune ca câte-o domnie cu sărăcie.

La școala de meseriași a statului din Arad (aradi m. kir. fa és fémipariskola) se primește fiecare băiat de cetățean ungar, care a împlinit

1. etatea de 12 ani și
2. a terminat cel puțin 2 clase medii (civile, reale ori gimnasiale), însă sunt preferiți aceia, cari produc atestat școlar despre clasele a III. ori a IV., deși ar avea secundă la finea anului.

Testimoniul școlar se aclude în original.

3. Estras de botez.
4. Invoiala părinților pentru a îmbrățișa cariera de meseriaș.
5. Atestat de vaccinare, la din contră va fi vaccinat din nou.
6. Visitarea prin medicul școlar Dr. Issekutz, pentru a se constata oficios, că nu suferă de nici o boală internă (palpitație etc.)
7. Toate petițiunile astfel ajustate să se înainteze direcțiunii școlare (a m. kir. fa és fémipariskola tekintetes Igazgatoságának, Aradon) până la 1 August st. n. a. c.

Petițiunile înaintate peste timp se vor restitu; petenții ceialalți vor primi rezultatul în scris dela direcțiunea școlară pe 20 August s. n. a. c.

Cei primiți nu plătesc nici un fel de didactru, afară de 3 fl., care sumă se depune la direcțiune pentru folosirea instru-

mentelor din atelier; suma li-se restituie la finea anului. Cursul ține 4 ani; înainte de amezai sunt ore de teorie, ear' după amezai dela 2-6 elevii sunt ocupați în ateliere.

CE E NOU ÎN LUMEA MARE?

= *Burii* tot mai țin harțul cu Englezii. Ba în o zi a săptămânii trecute au adus într'o strimtoare un bataillon englez, și după o luptă scurtă, l'au prins, vre-o 500 soldați englezi au fost prinși în acea zi. În același timp însă 1500 Buri s'au dat biruiți generalului englez Brabant, ear' cei 3700 de Englezi ce fuseseră prinși în luptele dela început și închisi în Pretoria, acum au fost sloboziți de Englezii intrați în Pretoria. Erau 150 oficeri și 3500 soldați.

= În *China* lucrurile iau întorsătură din ce în ce mai grea. Răsculații sunt spriginiți de însași împărăteasa domnitoare. Europeanii și creștinii (1 milion și jumătate între 400 milioane păgâni), să află în cea mai mare primejdie. Ura păgânătății e aștătată și asmuțată asupra străinilor și creștinilor, și într'o zi îi poate ajunge o soarte cumplită. Putețile europene nu pot face chiar mult până acum, căci nu să pot înțelege deplin. Cele două potrivnice mari, Rusia și Anglia, să hărțue pentru a trage cel mai mare folos de stările de lucruri, și, după semne, Rusia va trage folosul mai mare, căci ea e mai bine pregătită în fața împrejurărilor.

= *Principele Ferdinand al Bulgariei*, azi atât de binevăzut la curtea rusească pentru-că a intrat cu totul în planurile rusești în Balcani, a fost acum poftit anume să iee parte la manevrele mari rusești ce să vor ținea în Septembrie. N'o fi numai ca să vadă și principiile manevrele, ci ca să se stringă mai tare legăturile între el și Rusia, sau mai drept zis legăturile Rusiei asupra lui.

„HATIEGANA“

instit. de credit și economii societate pe acții
în Hațeg.

P. T. Domnule!

Vă înștiințăm cu toată stima, că firma institutului de credit și economii, societate pe acții „*Hategana*“ în Hațeg, pe baza decisiunii tribunalului reg. ung. din Deva dto 12 Martie 1900 Nr. 2502 s'a înprotocolat în registrul firmelor comerciale.

În urma acesteia avem onoare a Vă comunica, că direcțiunea institutului a decis, în ședința sa de constituire ținută în 7 Iunie n. a. c., privitor la restul de 70% neplătit al capitalului de acții, — ca să se solvească, începând dela 1 Octomvrie 1900, în rate de câte 10% și în termine consecutive de trei luni.

Fiecare acționar însă voind, poate plăti și mai multe rate deodată, eventual întreagă valoarea nominală restantă a acțiilor subscrise.

După sumele neplătite punctuos, se plătesc 6% interese de întârziere, dar' dacă și după 2 provocări urmate în sensul statutelor, acționarul totuși nu ar plăti, direcțiunea are dreptul să niticească respectivii Nri de acții subscrise, emițând altele în loc, ear' ratele deja plătite trec la fondul de rezervă — toate acestea conform §-lui 11 din statute.

După ratele plătite, institutul asigură conform statutelor 6%, ear după acțiunile a căror valoare nominală s'a plătit întreagă, acționarii primesc, pe anul următor după plătire, dividendă statorindă de respectiva adunare generală ordinară.

Din ședința direcțiunii institutului de credit și economii „*Hategana*“, societate pe acții în Hațeg, ținută în 3 Iunie n. 1900.

Cu distinsă stimă:

M. Bontescu m. p., *I. Munteanu m. p.*
director executiv. comptabil

ȘTIRI DE TOT FELUL

Ministrul pentru îmbunătățirea prăsililor de vite, a împărțit în anul acesta la comune 1828 tauri, 1148 veri, 108 berbeci și 2894 cocoși, cu un preț redus de 266.757 coroane. Ear' expozițiile de vite a micilor economi au votat premii de 48.534 coroane.

Ar fi bine ca oamenii puși în fruntea comunelor noastre, să caute a se toloși și ei de aceste favoruri și înlesniri, spre binele comunelor noastre.

Foc în Bălța. În 14 Iunie spre zi Bălța a fost alarmată prin larmă de foc. Ardea casa lui P. Licker în care să află prăvălia dlui A. Balășiu, în a cărui magazine izbucnise focul. Toată casa a fost prefăcută în ruine de furiosul element.

Proiect de lege pentru canalisările de udă. Intocmirile de lipsă pentru a putea uda la timp de nevoie locurile de sămănătură, este una din recerințele cele mai folositoare la economie.

În vederea acestui scop ministrul țerii pentru treburile lucrului de câmp, a pregătit și înaintat la dieta țerii o lege anume pentru înființarea societăților de canalizare. Ministrul Darány prin această lege plănuește un lucru folositor. La timpul seu vom face și noi cunoscut cetitorilor nostri cuprinsul acestei legi.

Zdrobit de tren. O nenorocire înfloritoare a avut loc Mercuri la stația din Orăștie. Mai mulți locrători împingeau și legau la vagoane în stație, când de-odată un vagon ce venea spre altele spre a fi legat, a prins pe un lucrător între cele 2 tăiere întâlnitoare, zdrobindu-l numai decât jumătatea peptului cu plămâna și umărul. Nenorocitul a rămas numai decât mort. Era Român din Căstău, tată a 3 copii, om în floarea vieții, de 32 ani.

Rugina holdelor. În ținuturile cele mai roditoare ale Transilvaniei, în comitatele Mu-

răș-Turda, Târnava-mare, Târnava-mică, Turda-Arieș și Alba-inferioară, grânele sunt în mare măsură atacate de rugină. Nădejdea de roadă bogată e nimicită.

Traficele mari se șterg. Ministrul ung. de finance a luat măsuri pentru a se scoate din viață *traficele mari* încă cu începutul zilei de 1 August a acestui an. Venzătorii de tutun în măsuri mici nu-și vor mai putea aduce marfa lor dela trafici, ci o vor primi oficial din partea unor persoane de-ale statului. Guvernul crede, că prin aceasta venitele din tutun ale statului se vor spori cu 400—500.000 coroane pe an.

Furtuni și grindina. În *Bontida* a fost zilele trecute mare vifor împreună cu grindină. Fulgerul a ucis pe lucrătorul G. Enyedi, care se afla la sapă. Au rămas de el opt băieți și veduva. — În *Mehala* (lângă Timișoara) fulgerul a lovit în turnul bisericii sârbești, rupându-i un colț și stricându-i frontul. — În *Vaș* și șapte sate dimprejur a fost puternic vifor și grindină, nimicind de tot holdele și viile. Dela 5 până la 6 ore grindina a căzut fără întrerupere.

Di Bomul Simu, colaboratorul nostru, a ținut la Boița a doua zi de Rusale, cu privilegiul adunării despărțământului Sibiiu al Asociațiunii, — o frumoasă prelegere despre însemnătate *bibliotecilor populare*, indemnând poporul a folosi aceste biblioteci mai mult decum o făcea în trecut și decum o face chiar și în timpul de față.

Di Teodor Pop, avocat în Baia-de-Criș, bărbat de inimă, care jertfește cu drag pentru tot felul de scopuri culturale și naționale românești, a dăruit mai nou 100 coroane pentru fondul Monumentului lui Șaguna.

Capătul lumii... Cetim într-o foaie din Pesta: Azi s'a înfățișat la căpitania orașului un om tânăr, cu fes roșu turcesc în cap, cu haine pestrițe, în mâni cu un lanț lung, de care atârna o cheie puternică.

— Știi ce cheie e asta? întrebă el dela polițistul din poartă.

— Nu știu.

— Cu asta pot deschide poarta din capătul lumii. Peste ce este dincolo de aceasta, peste aceea eu sunt craiul!

Polițistul a văzut îndată că are lucru cu un nenorocit nebun, și voia să-l ducă în odaia de inspecție.

— Du-mă la căpitanul, vreau să-ți cer ajutor de polițisti, că singur nu pot deschide poarta, — a zis nebunul.

L-au dus în odaia de inspecție. Aci a început a împărți titli și ranguri la toți. Pe un polițist l'a numit ministru-președinte în împărăția sa, pe polițistul ce l'a îndreptat aici, secretar de stat. A sosit medicul. A constatat că e nebun. L-au condus în casa nebunilor. Din hârtii aflătoare la el s'a aflat, că îl chema Alexandru Pal și fusese lăcătuș în o fabrică.

P. C. Sa Părintele Vicariu al Orăzii-mari V. Mangra a fost introdus la Rusalii în chip sârbătoresc în oficiul său. A fost primit la gară în Oradea de numeroși credincioși, inteligenți și popor, cari au salutat cu căldură pe P. S. S. Episcopul Goldiș și noul vicar. Marți s'a constituit consistoriul oradan și noul său cap, părintele Vicariu, a fost așezat în postul de conducător al aceluși consistoriu.

O idee nostimă are »Budapești Hirlap« dela 13 Iunie n. Zice că statul în schimb banilor ce va da ca întregire a salarelor preoțești, să iee în mai deaproape supraveghere creșterea preoților gr.-or. români, și ca să o poată face asta, să ceară ca această creștere să se întemple sub ochii săi în un seminar central în Budapesta...

O poruncă cinstită. Protopretorul dela Ó.-Bécs (în comitatul Baci) a dat poruncă tuturor primăriilor comunale din cercul său, că să nu cheme poporul la casa satului pe zile de Dumineci și sărbători, ca să nu-l împedece prin asta dela cercetarea bisericii.

Asemenea poruncă ar trebui să se dea pentru judecătorii și tribunale, și nu numai ici-colo, ci în țara întreagă, căci e lucru urit și hulitor de lege, să vezi cum vedem azi poporul chemat în zilele lui de sărbătoare, pe la judecătorie fără nici o cruțare.

„Reuniunea română de înmormântare din Sibiiu“, înființată la stăruințele dlui Victor Tordășianu, va începe în curând a funcționa, căci statutele i'au fost întărite de ministru.

Prețurile de călătorie schimbate pe căile ferate ung. se zicea, că vor intra în vigoare dela 1 Iulie a. c. apoi că dela 1 August. Acum însă vestește »P. Llyod«, că intrarea lui în vigoare a fost amânată pe timp mai îndelungat.

O noaue bancă românească a început să lucreze în Lugoj dela 1 Iunie n., sub numele »Poporul«.

Femeile la cârmă. În cel maimare oraș al lumii, în Londra, s'a dat drept **femeilor** de aputea fi și ele alese în reprezentanța cercurilor (ca tot atâtea orașe mari) în care e împărțită Londra.

Sinaia, admirabilul loc de petrecere a verii pentru România, e de curând de nou locuită de cei mai înalți oaspeți ai sei: M. S. Regele Carol și familia, și de toți reprezentanții puterilor străine.

Familia regală va locui în Castelul Peleş și Foișor și până la începutul lui Iulie vor fi sosți acolo toți oaspeții înalți ai verii.

La școala civilă de fete din Sibiiu se vor ținea esamenele în zilele de 25, 26, 27 și 28 Iunie n. în 28 fiind încheierea festivă.

Cununie. Dl. *Nicolae Costea* și d-șoara *Letiția Banciu* își sârbează Duminecă în 4/17 Iunie cununia în bis. gr.-or. din Brad. Fie în cias cu noroc.

Moarte. În 11 Maiu a murit în Glod Veronica Trif, soția dlui Inv. Simon Trif, lăsând în jale pe soțul său și trei orfani minoreni. D-zău s'o odihnească în pace.

Bulgaria trebuie să stă rău cu gospodăria, căci după-ce a prefăcut dările în dijmă, a dat dijma în arândă unei societăți de Belgieni, dela care a și luat o rată bună de bani înainte.

Invitare. Stimații d-ni învățatori de pe teritoriul „*Câmpul Pâinii*“, Șibot, Vinerea, Cugir, Romos, Romoșel, Vaideiu, etc. sunt rugați a se întruni Duminecă în 24 Iunie st. n. la orele 3 d. a. la o Consfătuire colegială pentru statorirea Programei unei Nedei țărănești pe ziua de Sânt-Petru. Locul întrunirii este la posta veche, aproape de gara Șibotului. Stimător coleg

Ioan Balomiri,
inv.

Cât tutun fumează Parisul. Patruzeci de milioane de kilograme pe an, adică de-a-juns a umplea catul de jos al turnului lui Eiffel, cat înalt de 56 de metri și cuprins între cele patru coloane de razim!

Notiță Literară.

„*Inceputurile ziaristiceii noastre*“, 1789—1795, de *Ilarie Chendi*, este o broșură de 35 pagini, apărută la »Minerva« în Orăștie, tractând despre înăiele încercări în Ardeal și Ungaria de a înființa toi românești, încercări ce s'au isbit de multe greutateți a vrășmașelor vremuri acelea.

E foarte interesantă și o recomandăm iubitorilor de istorie a literaturii și istorie a ziaristiceii la noi; să reoglindează în ea și zbu-ciumările culturale-naționale a vremurilor.

*
„*Revista Ilustrată*“ foaia edată de I. Baci din Șoimuș a reapatat la 1 Iunie în estensiune de 2½ coale. În acest număr redacția face cunoscut, că procesul de agitație intentat contra revistei pentru articolul „*Andrei Murășianu*“, publicat în nr. 2 din 1898, s'a sistat prin decusul judeului investingător din Cluj nr. 119 ex 1900.

Programul

cursului de stupărit și pomărit ce se va ținea în Cugir pe timpul din 24 Iunie până în 7 Iulie a. c.

Duminecă 24 Iunie. 1. Participare în corpore la serviciul divin. 2. Deschiderea cursului prin învățatorul Ioan Muntean. 3. Visite. 4. După amezai excursiune pe dealul »Cetate«.

Luni 25. Prelegeri din stupărit și anume: sînța albinei, descrierea amănunțită, speciile. Organele albinelor și funcțiunea lor. scopul și folosul stupăritului.

Marți 26. Coșnița mobilă cu toate părțile ei. Avantajele și scăderile felurilor coșnițe, alegerea celei mai bune. Intocmirea stupinei bune.

Mercuri 27. Instrumentele de lipsă la stupărit, modul de întreținere și alegerea celor mai bune.

Joi 28. Despre faguri în genere. Faguri naturali și măiestriți. Pregătirea fagurilor măiestriți, așezarea lor în rame și coșnițe precum și aventagiul lor.

Vineri 29. Lucrări practice în stupină precum: egalizarea stupilor, ajutorarea lor în cas de lipsă cu miere și cu faguri. Ajutorarea stupului fără matcă. Inlocuirea matcelor bătrâne cu tinere. Impreunarea stupilor. Mutarea lor din o coșniță într'alta și dintr'un loc într'altul. Curățenia și temperatura necesară în stupină și coșniță.

Sâmbătă 30. Despre roi în genere. Roi naturali și măiestriți. Prinderea și tratarea roilor naturali. Facerea roilor măiestriți cu matcă și fără matcă. Impedecarea roierei. Avantajele roilor măiestriți. Inimiciii albinelor și modul de a-i delătura ori stîrpi.

(Programul mai departe, pentru săptămâna a doua, în numărul viitor).

Prețul bucatelor.

Nici acum nu putem vesti aproape nici o schimbare a prețului bucatelor.

În *Budapesta* erau la 14 Iunie următoarele prețuri la bursă: Grâu (de 80 kilo) maja cu 8 fl. Secară m. m. cu 6fl. 80 cr. Rapița cu 6.10. Ovăsul cu 5.47.

În *Orăștie* prețurile sunt neschimbate: ferdela de 20 litre cu 1 fl.—1.05 cr.

În unele orașe se simt mici schimbări în prețuri, cari sunt înse mai mult arătări trecătoare, atârând dela aceea că au fost în cutare zi mai mulți vinzători ori mai mulți cumpărători.

Plata din Hațeg.

— la 11 Iunie 1900 —

Grâu trumos ferd. de 30 l. cu . . .	1.50 cr.
Săcara ferdela cu	1.25 cr.
Orz ferdela cu	1.10 cr.
Ovăs ferdela cu	—80 cr.
Cucuruz ferdela cu	1.50 cr.
Fasolea ferdela cu	1.30 cr.
Cartofi (grunpene) ferdela cu . . .	—50 cr.
Vin nou feria cu	— cr.
Mere ferdela cu	1.— cr.
Nuci ferdela cu	— cr.
Carne de vită 1 klgr. cu	—40 cr.
» » porc 1 » cu	—40 cr.
Slănină proaspătă 1 kl. cu	— cr.
» svântată 1 » cu	—70 cr.
Brânză nouă 1 kl. cu	—55 cr.
» în burduf cu	—55 cr.
Ouă 6—7 cu	—10 cr.
Pui de găină, părechea cu	40—60 cr.

FELURITE POVEȚE

Ce facem ca să nu crească salata în sus?

«Praktischer Wegwaiser» sfătuește să creștam trunchiul lângă pământ până la jumătate din grosime cu un aușit bine ascuțit și vom avea căpățină de salată.

Ce să facem în pripă la omul lovit de ametală, de gută ori stropsire (nevoie)?

Pe cel *amețit* să-l ușurăm în grabă de ori-ce haină ce-i strânge undeva trupul (pe femeii mai întâi de corset). Dacă e galben în obraz, să-l așezam să zacă orizontal (de-a lungul pe pământ ori în pat), de e roșu în față, să-l punem să stee de jumătate ridicat. Partea inimii să i-o batem încet cu cârpă udă. Dacă amețirea l-ar ținea mult, îl facem să resufle în chip măestrit.

La cel lovit de *gută* îl punem așezat de jumătate în sus, pe cap să-i punem cârpă cu apă rece, pe tălpi să-i punem hârtie de muștar.

Pe cel lovit de *stropsire* să-l păzim ca în zbaterile lui să nu-și facă ceva rău. Să-i desfacem haina, să-i punem pe cap și la inimă cârpe reci. Să nu-i strângem (cum fac unii) degetul cel mic ori mai multe chiar!

D. P.

FELURIMI

Farmecul șerpilor. Despre felul cum șerpii pun prada lor într'o stare de fermecare, un Englez, cu numele Arthur Clarence, care trăiește în Africa, istorisește următoarele:

Mă aflam în colonia Port-Natal la vânătoare, când zării un mic țap de căprioară, cunoscut acolo sub numele de Oresbec. Ca să-l pot împușca, încercam să mă apropiu de el prin înconjur, folosindu-mă de o mică colină ce se afla între mine și animal. Când eram destul de aproape și mă ridicasem din starea mea plecată, m'a prins nu puțină mirare văzând că animalul de când l'am zărit nu s'a mai mișcat din loc și că acum sta cu totul nemișcat, în depărtare de vre-o 20 de pași de mine.

Aceste căprioare ved din cale afară bine, sunt foarte fricoase și nu lasă să se apropie omul de ele nici la o sută de pași, dacă nu dai peste ele din întâmplare dormind în iarba cea lungă.

Multă vreme am stat pe loc și am privit la animal, crezând că trebuie să fie bolnav. Mai târziu am voit să cerc a mă apropia de el. Un mușuroiu înalt de furnici îmi dădău privilegiu pentru aceasta. Mă tîrîu până la el. Când însă îmi ridicai capul să mă uit peste colină, mă inspăimântai, căci văzui un mare șerpe, un „*Boa Constrictor*“ care se afla nu departe de colină încolăcit și cu capul ridicat. Țapul sta nemișcat cu capul întors spre o parte și privea așa de ațintit asupra dușmanului seu de moarte, încât nici că mă zări. Eu mă retrăseam cu mare grijă, având gând de a aștepta desnodământul acestei vedenii. Poate că țapul se afla în această stare nemișcată deja de mai multe minute. Perii de pe spinarea lui erau sburliți, ochii îi erau înholbați, părea că e înțepenit. Deodată îl văzui trântit la pământ și corpul și picioarele sale cuprinse de inelele groase și negre ale șerpelui.

În aceea clipă am dat foc, ear' șerpele începă să-l lărgească încet inelele, răpus de-o putere mai mare. O țeavă a puștii mele era încărcată cu gloanțe, cealaltă cu alice.

Deoarece-mă aflam foarte aproape, împușcai din țeava cu alicele. Impușcătura a rupt aproape în două șerpele, care era de vre-o 19 urme de lung, și totuși în scurtul timp de când apucase prada lui a sfărîmat toate oasele animalului.

Ochiul șerpelui, când și-l pune pe pradă, e straniu. Pare a scoate flacări, s'ar putea asemăna cu un amethyst ori rubin, sau cu ambele de-odată, și cu o sclipire de smaragd, pe când luminat de soare se învîrtește în cap. Gura șerpelui în timpul acesta era aproape închisă și limba lui lungă juca încoace și incoloc, ca în așteptarea plăcută a gustării prăzii așteptate.

TÊRGURILE

din Transilvania și Ungaria, dela 5 până în 11 Iunie st. v.

În 5 Iunie: Agnita, Gărbăul-ung., Szász-Bányicza; în 6: Dobra, Jimborul-mare; 7: Baia-de-Criș, Ciachi-Gărbău, Țagu (Czege); 7—9: Eperjes; 8—11: Biserica-Albă; 11: Birk, Ciuc-Carțfalău, Gârcei (Görcsön), Macfalău, Panticeu (Panczel-Cseh), Racosul-inf., Rodna-veche, Șeica-mică, Sighișoara, Șintereag (Somkerék), Turda, Vințul-de-jos.

Posta Redacției.

Abonent 237. „Povestea unei Coroane de oțel“ și „Resboiul pentru neatârnat“ — cere-le la „*Librăria arhidiecezană din Sibiu*“. Sunt prea vrednice de cetit, câte 50 cr. una fără portu postei. „*Taina*“ o capeti la „*Minerva*“ aici. Vezi numérii trecuți între anunțuri.

Comitetul de redacție:

Președinte: **Dr. Ioan Mihu.**

Membrii: **Dr. St. Erdelyi, Ioan Mihatu Danil David și Constantin Baicu.**

Proprietar - editor: **IOAN MIHAIU**

Redactor respons.: **IOAN MOȚA**

Nr. 53 ex 1900

1—2

Publicare de licitațiune.

Comuna bisericească ortodoxă română *Zlagna*, din protopopiatul Abrudului, dă spre zidire un *edificiu de școală, constând din două (2) sale de învățământ deplin corăspunzătoare, din peatră și cărămidă*, și anume pe calea licitațiunii publice minuendă, ce se va ținea *Duminecă la 18 Iunie st. v. (2 Iulie st. n. 1900) la 3 ore p. m. în școala gr.-or. din Zlagna.*

Prețul strigării este *6200 cor. (3100 fl.)* dela care licitanții au să depună un vadiu de 5%.

Planul, preliminarul de spese și condițiunile de licitațiune se pot observa la oficiul parochial din *Zlagna* până la începerea licitațiunii.

Din autorizarea comitetului parochial ortodox român din *Zlagna*.

Zlagna, la 14 Iunie n. 1900.

Emmanuel Beșu,
paroch, președ. comit.

Moartea cloțanilor!

— (Felix Immisch, Delitzsch) —

este materia cea mai bună pentru a otrăvi repede și sigur cloțani și șoareci.

Nu e vătămător oamenilor și animalelor de casă.

Se capătă în pachete cu câte **30 cr.** la farmacia: **N. Vlad** din **Orăștie**. (66) 2—5

„ARDELEANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE

Capital social: cor. 500.000. Fonduri de rezervă: cor. 275.000.

(32) Depuneri: cor. 1.750.000. 11—

Institutul face următoarele operațiuni, la cari recomandă serviciile sale:

1) acordă împrumuturi cu interese de 8%;	4) cumpără și vinde mărfuri și produse;
2) primește depuneri, dela particulari cu 5 și cu 5/3, ear' dela corporațiuni culturale cu 6%;	5) arîndează și exarîndează realități;
3) cumpără și vinde realități;	6) cumpără și vinde efecte publice;
	7) mijlocește operațiuni, specificate sub 3. 4. 5.

Ori-ce afacere se poate rezolva verbal în biroul institutului, ear' în scris prin corespondență.

Orăștie, 1900.

Direcțiunea.

Scânduri și lemne de zidiri!

Cel mai bogat deposit de **scânduri**, precum și de **lemne de tot felul trebuincioase la zidiri**, cum sunt grinzi, tălpi, căpriori etc. este în Orăștie, și Deva depositul subscrisului.

Arangeat de nou, și provăzut cu bogat material, garantat de calitatea ce mai bană, imbiu onorațiilor cumpărători material bun, *cu cele mai ieftine prețuri posibile!*

Cu toată stima

Ignatz Kotzander
în **Deva** și **Orăștie**.

(65) 3—10

— In Orăștie pe drumul țerii la intrarea în oraș dinspre stație! —

DAUERHAFT, GERUCHLOS SOFORT TROCKNEND

Christoph
fără
miros!

LACK
ce se uscă
îndată!

DER ECHTE

Christoph-Lack

IST DER BESTE ANSTRICH FÜR FUSSBÖDEN.

In Orăștie la Gustav Zobel.

GRAUFABRIC REIN

face cu puțință, ca odăile să fie folosite și în vremea vopsirii (cu lac), căci mirosul rău și uscarea înceată a vopselei cu oleu, aci e încungiuată. Intrebuințarea e așa simplă că fecine poate săvârși vopsirea. Podilele pot fi șterse cu cârpe ude și nu-și perd lustrul. Este:

Lac colorat de podile

galbăn-brun și mahagoni-brun, care copere podilele ca și vopsseaua cu oleu, dar' are și strălucire. Bun pentru padimente noue ca și vechi. Copere ori-ce peată, ori-ce vopsire veche etc. Și este:

Lac curat (fără color)

pentru padimente noue și parchete, care dau un lustru. Bun mai ales pentru parchete și padimente noue, unse deja cu vopsea cu oleu. Nu copere figurile lemnului!

Pachete postale pentru câte 2 odăi mijlocii, cu 5 fl. 90 cr. Comande se fac, în orașe unde sunt depozite, la acestea. Prospekte se trimit franco. La cumpărări fiți atenți la firmă și marca fabricii, căci ca pe o fabricațiune existentă dela 1850, mulți o contrafac și falsifică, dând calitate rea și adesea necorespunzătoare scopului.

Fabrica de Lack-Christoph
Praga—Carolinenthal. 6—15 (48)

In Orăștie singur veritabil la **Gustav Zobel**

„Minerva“

Institut Tipografic

Orăștie.

Se recomandă a executa următoarele:

Copii, Broșuri și Placate

Bilete de logodnă și cununie

Carte și epistole

☆ Circulare ☆ & preț-curenturi

Note, Bilete de vizită după plac și cerere

Registre și imprimare Anunțuri, Compturi și Adrese. Bilanțuri etc. etc.

Această tipografie e provăzută cu cele mai bune mijloace tehnice și fiind bine asortată cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne, e pusă în pozițiune de a pute executa ori-ce comande prompt și cu cea mai mare acurateță!

Comande din afară se efectuează repede!

